

Kliimaministri xx.xx.2023 käskkiri nr xx
„Toetuse andmise tingimuste kehtestamine
ning 2023–2029 tegevuskava ja eelarve kinnitamine
üleujutusohu ennetamiseks ja leevendamiseks“

Toetuse andmise tingimused üleujutusohu ennetamiseks ja leevendamiseks

1. Reguleerimisala

- 1.1. Toetust antakse „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2021–2027 (edaspidi *rakenduskava*) poliitikaeesmärgi nr 2 „Rohelisem Eesti“ erieesmärgi nr 4 „Kliimamuutustega kohanemise ja katastroofiriski ennetamise ning vastupanuvõime edendamine, võttes arvesse ökosüsteemipõhiseid lähenemisviise“ raames üleujutusohu ennetamiseks ja leevendamiseks.
- 1.2. Toetust eraldatakse Eesti riigi 2023. – 2026. aasta eelarvestrateegia programmi „Keskkonnakaitse ja -kasutus“ meetme „Kliimaeesmärkide elluviimine, välisõhu kaitse ja kiirgusohutus“ tegevuse „Kliimamuutuste leevendamine ja kliimamuutustega kohanemine“ tulemuste saavutamiseks.
- 1.3. Toetus kajastatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide meetme nimekirjas meetmes „Kliima-eesmärkide elluviimine, välisõhu kaitse ja kiirgusohutus“, number 21.2.3.5, „Üleujutusohu ennetamiseks ja leevendamiseks toetatakse üleujutusega seotud riskide maandamiskavas määratud meetmeid“. Sekkumise number on 21.2.3.51.
- 1.4. Toetatavate tegevuste valikul lähtutakse ühtekuuluvuspoliitika rakenduskava seirekomisjonis kinnitatud üldistest valikukriteeriumidest ja -metoodikast. Toetatavate tegevuste valimiseks kasutatavad valikukriteeriumid ja metoodikad vastavad Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ (edaspidi *ühendmäärus*) §-le 7.

2. Toetuse andmise eesmärk

- 2.1. Toetuse andmise eesmärk on üleujutusega seotud riskide maandamiskavas toodud üleujutusohu ennetamiseks ja leevendamiseks määratud meetmete rakendamine. Eesmärk on maandada üleujutusega seotud olulistes riskipiirkondades üleujutuste võimalikke kahjulikke tagajärgi.
- 2.2. Toetatavad tegevused arvestavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.06.2021, lk 159–706) artiklis 9 nimetatud horisontaalseid põhimõtteid ja panustavad Riigikogu 12. mai 2021. a otsusega heaks kiidetud riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ (edaspidi „Eesti 2035“) aluspõhimõtete hoidmisesse ning sihi „Eestis on kõigi vajadusi arvestav, turvaline ja kvaliteetne elukeskkond“ saavutamisse.
- 2.3. Punktis 2.2. nimetatud strateegia aluspõhimõtete hoidmist ja sihi saavutamist regionaalse arengu, keskkonna- ja kliimaeesmärke, võrdseid võimalusi ja ligipääsetavust toetaval moel hinnatakse toetuse andmisel läbi järgmiste näitajate: „Elukeskkonnaga rahulolu või pigem rahul olevate

elanike osatähtsus", „Keskkonnatrendide indeks", „Hoolivuse ja koostöömeelsuse mõõdik" ning „Ligipääsetavuse näitaja".

3. Toetatavad tegevused

- 3.1. Toetatav tegevus on veetaseme jälgimis-, prognoosimis- ja hoiatussüsteemi rajamine ning selleks vajalike uuringute tegemine, valmisoleku tagamisega ja teadlikkuse tõstmisega seotud tegevused. Tegevus on seotud ka üleujutuse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2007/60/EÜ rakendamisega. Viiakse ellu toetuse kasutamise seotud teavitustegevusi.
- 3.2. Toetatavad tegevused on kooskõlas „ei kahjusta oluliselt“ põhimõttega, mille kohaselt ei tekitata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.06.2020, lk 13–43), artiklis 17 nimetatud olulist kahju.
- 3.3. Antav toetus ei ole riigiabi.
- 3.4. Detailse iga aastase tegevuskava käesoleva käskkirja punktis 3 toodud toetatavate tegevuste raames kinnitab projekti juhtrühm eelneva aasta 15. detsembriks.

4. Tulemused

- 4.1. Punktis 3.1 nimetatud tegevuste tulemuseks on rajatud kliimamuutustele vastupanuvõime suurendamiseks üleujutusohu ennetamiseks ja leevendamiseks veetaseme jälgimis-, prognoosimis- ja hoiatussüsteemid ning tõusnud on üleujutusega seonduv teadlikkus.
- 4.2. Punktis 3.1 nimetatud tegevuste seireks ja hindamiseks kasutatavad näitajad on järgmised:

Meetme nimekirja näitaja	Näitaja nimetus ja mõõtühik	Alg-tase	Vahe-tase 2024	Sihttase 2029	Selgitav teave
Väljund-näitaja	Investeeringud uutesse või uuendatud looduskatastroofiohu seire, katastroofideks valmisoleku, nende eest hoiatamise ja neile reageerimise süsteemidesse (eurodes)	Ei kohaldu	50 000	10 293 020	Tehtud koguinvesteeringud (s.h EL + riiklik kaasfinantseering) kliimamuutustega seotud looduskatastroofiohu seire, katastroofideks valmisoleku, nende eest hoiatamise ja neile reageerimise süsteemide arendamisse või uuendamisse. Uuendamine peaks eelkõige hõlmama uusi funktsioone või olemasolevate süsteemide laiendamist riiklikul ja piirkondlikul tasandil. Loetakse kogu projekti mahtu. Saavutatud väärtust uuendatakse iga aruandega vastavalt tegelikult tehtud kuludele (kassapõhine raporteerimine SFOS maksete info alusel)

- 4.3. Projekti spetsiifilised näitajad kehtestatakse projekti juhtrühmas.

5. Rakendusasutus, rakendussüksus ja elluviija

- 5.1. Rakendusasutus on Kliimaministeerium.
- 5.2. Rakendusüksus on Sihtasutus Keskkonnainvesteeringute Keskus.
- 5.3. Tegevuste elluviija on Keskkonnaagentuur.

6. Projekti juhtrühm

- 6.1. Elluviija moodustab projekti juhtrühma, mis koosneb elluviija, Kliimaministeeriumi, Keskkonnaameti, Päästeameti ja Siseministeeriumi esindajatest.
- 6.2. Projekti juhtrühma kaasatakse vaatlejana rakendussüksuse esindaja.
- 6.3. Projekti juhtrühm koordineerib projekti rakendamist, hindab projekti rakendamise edukust ning kinnitab projekti detailse tegevuskava, hankeplaanid, aastaeelarve ja vahearuanded.
- 6.4. Projekti rakendamise edukust hindab juhtrühm, välja arvatud elluviija.
- 6.5. Projekti juhtrühma tööd korraldab elluviija.
- 6.6. Projekti juhtrühma juhib Kliimaministeeriumi keskkonnakasutuse asekancler.
- 6.7. Projekti juhtrühmal on õigus eelarve piires eelarveridasid muuta, detailseid tegevusi ja objekte juurde võtta ja ära jätta arvestades eelkõige käesoleva käskkirja punktis 3, 4 ja 9 toodut.
- 6.8. Juhtrühm otsustab konsensuslikult, arvestades kuluefektiivsust ja abikõlblike kulude võimalikkust ning projekti eesmärgi.
- 6.9. Juhul, kui juhtrühm ei jõua konsensussele, langetab otsuse Kliimaministeeriumi juhtkond.

7. Tegevuste abikõlblikkuse periood

Tegevuste abikõlblikkuse periood algab 1. jaanuaril 2023. a ning lõpeb 2029. aasta 31. detsembril.

8. Tegevuste eelarve

- 8.1. Toetust makstakse Euroopa Regionaalarengu Fondist.
- 8.2. Toetuse maksimaalne osakaal on 70 protsenti abikõlblikest kuludest ning projekti riikliku kaasfinantseerimise minimaalne osakaal on 30 protsenti abikõlblikest kuludest.
- 8.3. Projekti kogueelarve on 10 293 020,00 eurot, millest toetus on 7 205 114 eurot ning riiklik kaasfinantseering 3 087 906 eurot. Projekti tegevuste eelarve ja ajakava on lisas 2.
- 8.4. Detailse iga aastase eelarve lisas 2 toodud eelarve piires kinnitab projekti juhtrühm eelneva aasta 15. detsembriks.

9. Kulude abikõlblikkus

- 9.1. Kulu on abikõlblik, kui see vastab ühendmääruse §-dele 15, 16 ja 21 ning käesolevas käskkirjas sätestatud tingimustele.
- 9.2. Abikõlblikud on projekti kulud, mis on otseselt vajalikud käesoleva käskkirja punktis 3 nimetatud tegevuste elluviimisel ja meetme tulemuste ning projekti eesmärkide ja tulemuste saavutamiseks muuhulgas:
  - 9.2.1 veetaseme jälgimis-, prognoosimis- ja hoiatussüsteemi rajamise ja ümberehitusega seotud kulud koos vajalike seadmete ja tarkvara kasutamise koolitusega;
  - 9.2.2 veetaseme jälgimis-, prognoosimis- ja hoiatussüsteemi andmete kogumise, haldamiseks ettevalmistavad ja avalikustamisega seotud infotehnoloogiliste süsteemide ja taristuga seotud kulud;
  - 9.2.3 veetaseme jälgimis-, prognoosimis- ja hoiatussüsteemi rajamine ning selleks vajalike uuringute tegemine ja ülevõetusega seotud vastupanu valmisoleku tagamisega seotud tegevused;
  - 9.2.4 struktuuritoetuse kasutamise teavitamisega seotud kulud;

- 9.2.5 käibemaks juhul, kui see ei ole käibemaksuseaduse alusel tagasi saadav;
- 9.2.6 toetatava tegevuse - ja projekti juhtimise personalikulud, mis on nimetatud ühendmääruse §-s 16;
- 9.2.7 ligipääsetavuse tagamise kulud, mis on seotud tegevuse rajamisega, ümberehitusega, infotehnoloogiliste süsteemidega ning vastupanu valmisoleku tagamisega;
- 9.2.8 üleujutuse teemaga seotud teadlikkuse tõstmise kulud.
- 9.3. Projekti kaudsed kulud, mis on nimetatud ühendmääruses § 21 lõikes 4, on abikõlblikud 15 protsendi ulatuses projekti otseste personalikulude maksumusest.
- 9.4. Abikõlblikud ei ole:
- 9.4.1 ühendmääruse §-s 17 nimetatud kulud;
- 9.4.2 üldkulud, välja arvatud lihtsustatud kulude alusel.

10. Toetuse maksmise tingimused ja kord

- 10.1. Toetust makstakse abikõlbliku kulu hüvitamiseks ühendmääruse 6. peatükis sätestatud tingimustel ja korras.
- 10.2. Toetust makstakse tegelike kulude alusel ühendmääruse § 27 lõikes 1 ja ühtse määra alusel § 28 lõikes 3 nimetatud tingimustel. Kaudseid kulusid makstakse lihtsustatud kulude alusel.
- 10.3. Elluviija esitab maksetaotluse e-toetuse keskkonnas ja lisab sellele järgmised projektis tehtud kuludega seotud dokumendid, välja arvatud ühtse määra alusel tehtavad kulud:
  - 10.3.1 projekti raames sõlmitud hankelepingud, muud dokumendid ning teenuse osutamise lepingud ja töölepingud, kui see ei ole rakendusüksusele eelnevalt esitatud;
  - 10.3.2 lepingu muudatused, sealhulgas lepingukohase reservi kasutamist õigustav dokument ja õiguskaitsevahendite kasutamise teavitused, kui lepingut on täidetud algselt kokkulepitust erinevalt;
  - 10.3.3 arve või muu raamatupidamise algdokument;
  - 10.3.4 asjade, teenuste või ehitustööde üleandmist ja vastuvõtmist tõendava dokumendi koopia;
  - 10.3.5 garantii, kindlustuse või täitmistagatise dokument, kui neid nõutakse lepingus.
- 10.4. Elluviija esitab riigihanke korraldamist tõendavad dokumendid, kui riigihange ei ole läbi viidud riigihangete registris ja hankelepingu abikõlblike kulude summa ilma käibemaksuta on võrdne 20 000 euroga või sellest suurem.
- 10.5. Maksetaotlus esitatakse kord kuus kulude kohta, mille maksumus ületab 60 000 eurot, ja muudel juhtudel vähemalt kord kvartalis.
- 10.6. Rakendusüksus kontrollib 30 päeva jooksul maksetaotluse ja sellele lisatud dokumentide nõuetele vastavust, kulude abikõlblikkust ning vastavust käesolevas käskkirjas toodud tingimustele. Puuduste korral määrab rakendusüksus elluviijale tähtaja nende kõrvaldamiseks. Menetlusaeg pikeneb aja võrra, mis kulub elluviijal puuduste kõrvaldamiseks.
- 10.7. Viimane maksetaotlus esitatakse peale toetuse saamisega seotud tingimuste ja kohustuste täitmist koos projekti lõpparuandega või pärast projekti lõpparuande esitamist kuid mitte hiljem kui 31. detsembril 2029. Lõppmakse tehakse pärast seda, kui rakendusüksus on lõpparuande kinnitanud. Ühendmääruse § 26 lg 1 kohaselt makstakse toetust kuni 31. märtsini 2030.a.

11. Elluviija kohustused

- 11.1. Elluviijale kohaldatakse toetuse saaja kohta ühendmääruses sätestatud.
- 11.2. Tulenevalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021 määruse (EL) 2021/1060 artikli 73 punkti 2 alapunktist j tuleb taristule, mille eluiga on vähemalt viis aastat, tagada kliimakindlus.
- 11.3. Elluviija esitab rakendusüksusele info projekti kavandatavate, elluviidavate või lõpetatud riigihangete ja maksete kohta igal aastal 15. detsembriks ja 1. juuliks.

- 11.4. Elluviija tagab projekti väljundite ja tulemuse säilimise ning sihipärase kasutamise üldjuhul pärast projekti lõppmakse tegemist vähemalt 5 aasta jooksul.
- 11.5. Elluviija arvestab tööde tegemisel keskkonnanõuetega.
- 11.6. Elluviija täidab Vabariigi Valitsuse 12.05.2022 määruses nr 54: „Perioodi 2021–2027 ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide vahendite andmisest avalikkuse teavitamine“ sätestatud teavituspõhiseid.

12. Riigihangete läbiviimise nõustamine ja kontrollimine

- 12.1. Elluviijal on õigus saada rakendusüksuselt riigihangete läbiviimiseks nõustamist.
- 12.2. Elluviija lisab riigihangete registris rakendusüksuse töötaja riigihanke juurde vaatlejaks.
- 12.3. Elluviija teavitab rakendusüksust viivitamata hankelingu sõlmimisest ja teeb rakendusüksusele sõlmitud hankelingu kättesaadavaks.
- 12.4. Elluviija esitab rakendusüksusele teabe hankelingu muudatuste ja selle põhjenduste kohta.

13. Tegevuste elluviimise seire

- 13.1. Projekti elluviija esitab rakendusüksusele vahe- ja lõpparuande e-toetuse keskkonna kaudu.
- 13.2. Projekti vahearuanne sisaldab vähemalt projekti aruandlusperioodi tegevuste ülevaadet, teavet väljundnäitaja saavutamise kohta ning hinnangut väljundnäitaja 2024. ja 2029. a sihttasemete saavutamise võimalikkuse kohta.
- 13.3. Projekti elluviija esitab projekti vahearuanne projekti iga rakendamise aasta kohta hiljemalt järgmise aasta 10.jaanuariks. Rakendusüksuse nõudmisel tihemini.
- 13.4. Projekti lõpparuanne sisaldab vähemalt kogu projekti kõigi tegevuste ülevaadet ja teavet väljundnäitaja saavutamise kohta. Lõpparuandes kirjeldab projekti elluviija „Eesti 2035“ aluspõhimõtete ja sihtidega seotud horisontaalsete põhimõtete edendamiseks ellu viidud tegevusi ja tegevuste tulemusi.
- 13.5. Vahe- ja lõpparuandes tuuakse välja Vabariigi Valitsuse 12.05.2022 määruses nr 54: „Perioodi 2021–2027 ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide vahendite andmisest avalikkuse teavitamine“ sätestatud info teavituspõhise täitmiseks tehtud tegevuste kohta.
- 13.6. Projekti elluviija esitab projekti lõpparuande hiljemalt koos viimase maksetaotlusega.
- 13.7. Rakendusüksusel on õigus toetuse sihipärase kasutamise hindamiseks nõuda elluviijalt aruannete esitamist projekti viimase makse tegemisele perioodile järgneva viie aasta jooksul.

14. Finantskorrektsiooni tegemise alused ja kord

Finantskorrektsioon tehakse ühendmääruse 7. peatüki kohaselt.

15. Vaide esitamine

Rakendusüksuse toimingute või otsuste peale esitatakse enne halduskohtusse kaebuse esitamist vaide rakendusüksusele vastavalt ÜSS2021-2027 §-le 31. Vaide vaadatakse läbi haldusmenetluse seaduses sätestatud korras.